

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlášené: 30.12.1948 Časová verzia predpisu účinná od: 01.08.1952 do: 31.08.1996

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

311

Z á k o n

zo dňa 22. decembra 1948

o národných dopravných podnikoch

Národné zhromaždenie republiky Československej uznieslo sa na tomto zákone:

Časť prvá.

Znárodnenie niektorých dopravných podnikov.

§ 1.

Rozsah znárodnenia.

(1) Dňom vyhlásenia tohto zákona sa znárodňujú poštátnením:

1. neštátne železnice pre verejnú prepravu,
2. podniky pre pravidelnú cestnú motorovú dopravu osôb a nákladov,
3. podniky pre pravidelnú leteckú dopravu a
4. podniky spoločností:
  - a) Československej plavebnej účastinnej spoločnosti Labskej v Prahe,
  - b) Pražskej paroplavebnej spoločnosti v Prahe,
  - c) Remorkáží na Vltave a Labi, spoločnosti s r.o. v Prahe,
  - d) Vltavsko-Labskej dopravy, spoločnosti s r.o. v Prahe,
  - e) Československej plavebnej účastinnej spoločnosti Oderskej v Prahe,
  - f) Československej Dunajplavby, úč. spol. v Bratislave,
  - g) Slovenskej Moreplavby, úč. spol. v Bratislave,
  - h) Labsko-Vltavskej prekladištnej spoločnosti s r.o. v Prahe.

(2) Znárodnenie podľa odseku 1, č. 1 až 3 sa nevzťahuje na dopravné podniky, ktoré boli dňa 1. decembra 1948 vo vlastníctve alebo správe (v národnej správe) sväzkov ľudovej správy alebo na ktorých sú svázky ľudovej správy majetkové zúčastnené aspoň polovicou.

(3) Minister dopravy vyhlási s účinkom doručenia v Úradnom liste republiky Československej, ktoré jednotlivé železnice a podniky boli znárodnené podľa odseku 1, č. 1 až 3.

(4) Znárodnením nadobúda štát vlastníctvo všetkého majetku znárodnených podnikov.

(5) O rozsahu znárodnenia rozhoduje minister dopravy, ktorý môže vyňať jednotlivé majetkové časti alebo práva zo znárodnenia, pokiaľ ich netreba na prevádzku niektorého národného dopravného podniku (§ 7), a ponechať ich doterajšiemu vlastníkovi, ktorému môže zároveň uložiť

podmienky, najmä podmienku, že do určenej lehoty zriadi v prospech niektorého národného dopravného podniku služobnosti alebo užívacie práva.

(6) Pre konanie o zistení rozsahu znárodnenia neplatí ustanovenie vládneho nariadenia zo dňa 13. januára 1928, č. 8 Sb., o konaní vo veciach, patriacich do pôsobnosti politických úradov (správnom konaní).

§ 2.

Opatrenia o znárodnenom majetku.

(1) Minister dopravy určí a vyhlási v Úradnom liste republiky Československej, ktoré jednotlivé železnice a podniky (§ 1, ods. 1)

- a) sa začleňujú do národných dopravných podnikov (§ 7),
- b) sa začleňujú za náhradu podľa § 3 na ne pripadajúcu do iného národného podniku ako národného podniku dopravného,
- c) sa prenechávajú taktiež za náhradu podľa § 3 na ne pripadajúcu sväzkom ľudovej správy na zriadenie komunálnych podnikov podľa zákona zo dňa 21. júla 1948, č. 199 Sb., o komunálnych podnikoch.

(2) Rozhodnutie podľa odseku 1, písm. a) urobí minister dopravy po dohode s ministrom financií, rozhodnutie podľa odseku 1, písm. b) po dohode s príslušným ministrom a ministrom financií, rozhodnutie podľa odseku 1, písm. c) po dohode s ministrami vnútra a financií.

(3) Pokiaľ znárodnený majetok netreba na účely uvedené v odseku 1, môže ho minister dopravy po dohode s ministrom financií a príslušným ministrom

- a) prenechať za náhradu, pripadajúcu podľa § 3 na tento majetok, sväzkom ľudovej správy na iné účely ako na vytvorenie komunálneho podniku, ľudovým družstvám alebo iným právnickým osobám,
- b) previesť do pôsobnosti iného ministra, aby ho začlenil do podnikov, ústavov alebo zariadení, na ktoré sa vzťahuje jeho pôsobnosť.

(4) Ak sa týka rozhodnutie podľa odseku 1, písm. a) a b) alebo odseku 3, písm. b) začlenenia alebo prenechania dopravných podnikov miestneho významu, o ktoré sa uchádzali sväzky ľudovej správy pre zriadenie komunálneho podniku, urobí ich minister dopravy tiež po dohode s ministrom vnútra.

§ 3.

Náhrada.

(1) Za znárodnený majetok (§ 1) prislúcha náhrada; platia o nej primerane ustanovenia §§ 7 až 10 dekrétu prezidenta republiky zo dňa 24. októbra 1945, č. 100 Sb., o znárodnení baní a niektorých priemyslových podnikov, v znení zákona zo dňa 28. apríla 1948, č. 114 Sb., (ďalej len „dekrét“), s týmito odchýlkami:

1. Náhrada za znárodnený majetok železníc, ktoré požívajú alebo požívaly výhody pozhovenia úhrady prevádzkových schodkov a poskytovania preddavkov na výdavky [§ 156, ods. 1, písm. a), veta druhá zákona zo dňa 20. mája 1937, č. 86 Sb., o železniaciach], smie robiť najvyššie menovitú hodnotu nevyžrebovaných prednostných účastín a patrí iba držiteľom týchto účastín; právne úkony o prevodoch vlastníctva prednostných účastín železníc na štát, uskutočnené v čase dvoch rokov pred účinnosťou tohto zákona, sú právne neúčinné, ak ide o železnice, za ktoré štát poskytuje náhradu podľa tohto zákona.

2. Náhrada za znárodný majetok podnikov, uvedených v § 1, ods. 1, č. 2 až 4, ktorý patrí účastinným spoločnostiam alebo spoločnostiam s r.o., nesmie presahovať menovitú hodnotu účastín alebo kmeňových vkladov. Do všeobecnej ceny tohto majetku sa nezapočítava hodnota majetku, určeného pre sociálnu a kultúrnu starostlivosť o zamestnancov podniku. Od všeobecnej ceny sa odpočíta všeobecná cena majetkových častí, ktoré štát zadovážil z vlastných prostriedkov a odovzdal vlastníkovi podniku do vlastníctva, ako i pomerná časť všeobecnej ceny majetkových častí, na ktorých obstaranie, opravu alebo obnovu poskytol štát podniku peňažný príspevok, ktorá zodpovedá pomeru tohto príspevku štátu k celkovým nákladom.

(2) Náhrada sa neposkytuje za znárodný majetok, ktorý ku dňu znárodnenia vlastnícky patril alebo patrí osobám fyzickým, ktoré boli alebo budú právoplatne odsúdené súdmi pre zločin alebo pre prečin, spáchaný do dňa znárodnenia

- a) po 5. máji 1945 podľa zákona zo dňa 19. marca 1923, č. 50 Sb., na ochranu republiky, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
- b) podľa § 43 dekrétu,
- c) podľa zákona zo dňa 13. februára 1947, č. 15 Sb., o stíhaní čierneho obchodu a podobných machinácií,
- d) podľa zákona zo dňa 13. februára 1947, č. 27 Sb., o trestnej ochrane vykonávania dvojročného hospodárskeho plánu,
- e) podľa zákona zo dňa 18. júla 1946, č. 165 Sb., o trestnej ochrane národných podnikov, znárodnených podnikov a podnikov pod národnou správou, alebo
- f) podľa zákona zo dňa 6. októbra 1948, č. 231 Sb., na ochranu ľudovodemokratickej republiky.

(3) O použití cenných papierov, odpovedajúcich hodnote znárodneného majetku, za ktorý sa neposkytuje náhrada osobám, uvedeným v odseku 2, platí primerane ustanovenie § 5, ods.2, č. 2 zákona zo dňa 11. marca 1948, č. 51 Sb., o úprave niektorých finančných pomerov národných podnikov priemyslových a potravinárskych.

§ 4.

Prechod záväzkov.

(1) Do záväzkov znárodnených podnikov vstupujú podniky, do ktorých bude začlenený znárodný majetok (§ 2). Ustanovenia §§ 5, 5a a 6 dekrétu platia tu obdobne, pričom tam, kde podľa tohto dekrétu vyvíja pôsobnosť minister priemyslu, prislúcha táto pôsobnosť vo veciach, upravených týmto zákonom, ministromi dopravy.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na záväzky znárodnených železníc z pozhovenia úhrady prevádzkových schodkov a poskytovania preddavkov na výdavky; tieto záväzky prevezme štát, pokiaľ neboli už uhradené z prostriedkov doterajšieho štátneho podniku „Československé štátne železnice“ a nebudú uhradené z majetku spomenutých železníc.

§ 5.

Dočasná správa.

(1) Znárodné podniky ponechá minister dopravy, pokiaľ nebudú urobené opatrenia podľa § 2, v dočasnej správe doterajších vlastníkov, pokiaľ už nie sú v správe štátu. O dočasnej správe platia primerane ustanovenia §§ 20 až 22 dekrétu prezidenta republiky zo dňa 19. mája 1945, č. 5 Sb., o neplatnosti niektorých majetko-právnych úkonov z času neslobody a o národnej správe majetkových hodnôt Nemcov, Maďarov, zradcov a kolaborantov a niektorých organizácií a ústavov, po prípade ustanovenia nariadenia Slovenskej národnej rady zo dňa 5. júna 1945, č. 50 Sb. n. SNR, o národnej správe, pričom dozorným orgánom je Ministerstvo dopravy. Ministerstvo dopravy

je týmto dohliadajúcim orgánom tiež vo vzťahu k znárodneným podnikom, do ktorých bola zavedená národná správa.

(2) Práva a záväzky, vzniklé v čase dočasnej správy znárodneného podniku, náležia k jeho majetkovej podstate.

(3) Výťažky (dôchodky) dosiahnuté zo znárodnených majetkových podstát (§ 1, ods. 1) až do dňa účinnosti začlenenia alebo prenechania podľa § 2, ods. 1 a 3, sú súčasťou základu pre vymernie dane dôchodkovej, všeobecnej aj osobitnej dane zárobkovej a dane rentovej posledného vlastníka znárodnenej majetkovej podstaty pred jej znárodnením.

§ 6. Zánik spoločností.

(1) Pokiaľ znárodnené podniky náležia k účastinným spoločnostiam alebo spoločnostiam s r.o., zaniknú tieto spoločnosti bez likvidácie dňom, ktorý určí minister dopravy a vyhlási v Úradnom liste republiky Československej. Na návrh Ministerstva dopravy vykonajú príslušné súdy ich výmaz v obchodnom (firemnom) registri, odvolajúc sa na tento zákon.

(2) Zánikom spoločností podľa odseku 1 prechádza nárok na náhradu podľa § 3 po predchádzajúcej úhrade nedoplatkov osobných daní a dávok bývalých vlastníkov na držiteľov účastín alebo závodných podielov; ustanovenie § 3, ods. 1 č. 1 zostáva nedotknuté.

§ 24. Kontrola.

Národné podniky podliehajú kontrole Najvyššieho účtovného kontrolného úradu.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

